

4. Гречанюк Р. Функції і повноваження спеціальних антикорупційних органів України, Польщі та Молдови: порівняльний аналіз / Р. Гречанюк // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. - 2015. - № 2. - С. 41-48

*Губань О.В., студентка ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ВЧИНЕННЯ ГРАБЕЖІВ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Поряд з позитивними аспектами розбудови суверенної, незалежної та правової України мають місце тенденції, що лякають. Не останню позицію серед них займає підвищення рівня злочинності, в тому числі й серед неповнолітніх.

Найчастіше неповнолітні злочинці вчиняють корисливо-насильницькі злочини, до групи яких належить і грабіж. Даний злочин характеризується підвищеною суспільною небезпекою з причини того, що, посягаючи на відносини власності, він одночасно може посягати й на здоров'я людини.

Досліджували вказане питання в різні періоди такі вчені: Аленін Юрій Павлович, Басай Віктор Давидович, Бахін Володимир Петрович, Весельський Віктор Казимирович, Капустіна Марієтта Владиславівна, Шумило Микола Єгорович та ін.

Незважаючи на досить глибоку наукову розробленість теми вчинення злочинів неповнолітніми та обширність слідчо-судової практики, деякі аспекти залишаються проблемними. У зв'язку з динамікою соціально-економічних, правових, політичних процесів, дослідження вчинення неповнолітніми злочинів, грабежів в тому числі, залишається актуальним.

Грабіж є відкритою формою викрадення майна, що може поєднуватися із застосуванням або погрозою застосування насильства, що не є небезпечним для життя та здоров'я особи. Відкритий характер і зухвалість вчинення цього злочину зумовлюють значний суспільний резонанс, чому сприяє і відносно низький рівень розкриття грабежів.

Особам, які вчиняють грабежі, притаманні цинізм, зухвалий і нахабний характер злочинних дій. Незважаючи на присутність очевидців, такі протиправні діяння вчиняються в парках, на вокзалах, у громадському транспорті, кафе та інших громадських місцях. Страх стати жертвою нападу, зазвичай, зупиняє очевидця від активних дій, спрямованих на перешкоджання злочину. Крім визначення способу, часу, знаряддя і засобів, які можуть бути використані під час нападу та деяких інших обставин (місце події; риси, властиві особі потерпілого; характер майна, яким передбачається заволодіти тощо), злочинці розраховують на неготовність громадян до активної протидії, а тим більше перешкоджання злочину, спрямованому проти будь-кого іншого. [1]

Злочинність серед неповнолітніх можна вважати окремим об'єктом кримінологічного дослідження, оскільки їй притаманні певні особливості, зумовлені психофізіологічним розвитком підлітків, рівнем їх соціальної зрілості, який зазвичай не є високим.

Провідну роль у психологічному механізмі формування антисоціальної поведінки у підлітків відіграє пропаганда насильства у кіно, літературі тощо. Важливим чинником укорінення такого способу дій є бажання підлітків походити на популярних персонажів.

Підліткова злочинність характеризується різноманітністю суспільно небезпечних діянь, що вчиняються неповнолітніми, але певною спільністю вирізняються об'єктивна та суб'єктивна сторона.

Неповнолітні вчиняють крадіжки, грабежі, розбої, нерідко вже й вбивства задля задоволення своїх матеріальних потреб. Часто бажання дітей не збігаються з можливостями батьків, що й стає причиною вчинення таких злочинів, проте не завжди.

Предметами посягання неповнолітніх зазвичай стає техніка, взуття, прикраси популярних фірм або інші речі, які легко продати. Неповнолітній частіше не бачить довгострокових перспектив щодо викраденого, просто заволодіває річчю, яка йому сподобалася і яку він собі самостійно в силу об'єктивних причин дозволити не може. Злочинець рідко усвідомлює суспільну небезпеку своїх дій. В

багатьох випадках викрадене майно може зберігатися у когось з таких само незрілих друзів або в інших місцях (закинуті будівлі, підвали тощо).

У порівнянні з “дорослою”, злочинність неповнолітніх характеризується високим ступенем активності, динамічністю. На спосіб здійснення конкретного посягання справляють вплив такі чинники, як вік неповнолітнього, його фізичний розвиток, недостатність життєвого досвіду, наявність співучасників злочину, матеріальні можливості. У свою чергу, це відображається як на способі, так і на механізмі здійснення і приховування злочину. Люди, які стали на шлях учинення злочинів у юному віці, важко піддаються виправленню і перевихованню та здебільшого продовжують злочинну діяльність після досягнення повноліття. Злочинність дорослих сягає того періоду, коли особистість людини тільки формується, виробляється її життєва орієнтація, коли актуальними є проблеми виховання, становлення особистості з погляду спрямованості поведінки [2].

Грабіж, як і інші злочини даної категорії, вчиняється неповнолітніми зазвичай без попередньої підготовки та групою. Частіше каталізатором для вчинення злочину є ситуація, обстановка, в якій в певний момент знаходиться особа: відсутність охорони на об’єкті, стан алкогольного сп’яніння тощо.

Більшість злочинів неповнолітні вчиняють у другій половині дня і в темний час доби. Це сприяє можливості безперешкодно зникнути з місця злочину. Як свідчать матеріали слідчої і судової практики, більшість злочинів неповнолітні вчиняють безпосередньо за місцем мешкання, навчання або роботи, чи в прилеглих районах.

Більш схильні до здійснення правопорушень неповнолітні з неповних або неблагополучних сімей. Багато хто з них перебуває на відповідних обліках поліції чи органів опіки за появу в громадських місцях у стані алкогольного сп’яніння, дрібне хуліганство та інші дрібні правопорушення; залишені без нагляду з боку батьків і педагогічних колективів навчальних закладів, не працюють чи мають лише випадкові заробітки.

Ю. В. Александров, А. П. Гель та Г. С. Семаков зазначають, що особі неповнолітнього злочинця властиві певні біологічні та психологічні особливості, а саме: брак соціального досвіду, незавершеність формування соціальних установок; підвищена навіюваність, високий рівень конформізму; орієнтація на неформальну групу; прагнення показати себе дорослим, самоствердитись; продемонструвати незалежність, відсутність почуття страху, зневажливе ставлення до небезпеки, кримінальної відповідальності; злочинна “романтика”, готовність “узяти на себе” чужу провину, плазування перед досвідченими злочинцями-рецидивістами; втрата почуття відповідальності перед сім’єю і суспільством за свою поведінку й майбутнє; орієнтування на єдину мить, невігадливую втіху тощо.

Сьогодні об’єктивною є потреба в розробленні нетрадиційних підходів до визначення змісту, форм і методів організації правовиховної роботи в закладах освіти різного типу з урахуванням специфіки діяльності кожного з них. [3]

У цілому профілактична робота здійснюється за напрямками проведення індивідуальної виховної роботи з важковиховуваними учнями та загальної профілактичної роботи - організації виховних заходів профілактичного характеру.

Отже, на підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що найоптимальнішим шляхом зменшення кількості злочинів, вчинених неповнолітніми, буде тісна співпраця органів та посадових осіб, освітніх закладів в сфері розробки заходів позитивного впливу на поведінку неповнолітніх; небайдужість до підлітків, що опинилися у скрутному становищі; надання реальної допомоги неповнолітнім особам, що знаходяться в несприятливих соціально-економічних умовах та створення діяльних механізмів впровадження профілактичних заходів.

Список використаних джерел:

1. Алексеев А. И. Криминология : [курс лекций] / А. И. Алексеев. - Москва : Щит, 1999. - 153-157 с.
2. Мельничок В. М. Криміналістична характеристика соціально-психологічних та вікових особливостей мотивації

криміногенної поведінки неповнолітніх / Мельничок В. М. - Київ, 2006. - 117-121 с.

З. Іванов Ю. Ф. Кримінологія : [навч. посіб.] / Іванов Ю.Ф., Джужа О. М. - Київ: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. - 36 с.

Самойленко В.В., слухач навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ ТА ШЛЯХИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЙОГО В УКРАЇНІ

Для міжнародної спільноти проблема запобігання корупції продовжує залишатися однією з найактуальніших. Об'єктивні фактори її розвитку свідчать про те, що корупція створює суттєву небезпеку для життєдіяльності багатьох країн світу, і на сьогодні масштаби її поширення становлять загрозу для національної безпеки будь-якої країни. Тому на сучасному етапі розвитку, коли відбуваються кардинальні зміни у міжнародному політичному та суспільному житті, змінились погляди і на проблему запобігання корупції. Завдання боротьби з корупцією розглядаються нині як загальнодержавні та пріоритетні.

Визначення пріоритетів державної антикорупційної політики, імплементація базових антикорупційних актів слугують основою для успішної розбудови країни і становлення правової держави. Зазначене неможливе без належного експертного супроводження, урахування міжнародних рекомендацій з одночасною трансформацією свідомості посадовців різного рівня та громадян [1, с. 71].

Аналіз відкритих джерел інформації, що ілюструють стан запобігання корупції у секторі безпеки за кордоном, свідчить про наявність достатньо ефективно функціонуючих механізмів, які обмежують корупційні ризики до рівня, на якому вони не становлять серйозної загрози для національної безпеки держави. У сучасних демократичних суспільствах вже започатковано і ефективно функціонує певна система заходів боротьби з корупцією у секторі безпеки, яка побудована на невідворотності